Η διαφάνεια στη χρήση ΤΝ στα ΜΜΕ είναι υποχρέωση απέναντι στο κοινό, στη δημοσιογραφία και στη δημοκρατία.

Η διαφάνεια στη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης στα Μέσα Ενημέρωσης δεν είναι επιλογή. Είναι υποχρέωση απέναντι στο κοινό, στη δημοσιογραφία και στη δημοκρατία.

Η ΕΣΗΕΑ απευθύνει σαφή προειδοποίηση προς τους ιδιοκτήτες, τις διοικήσεις και τις διευθύνσεις σύνταξης των ιδιωτικών και δημόσιων Μέσων Ενημέρωσης ότι η εποχή της αδιαφανούς χρήσης εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης στην παραγωγή, επεξεργασία, μετάφραση, σύνοψη, εικονογράφηση, ηχητική ή οπτικοακουστική αναπαράσταση ειδησεογραφικού περιεχομένου τελειώνει.

Διαπιστώνει ότι η συντριπτική πλειονότητα των Μέσων Ενημέρωσης στη χώρα δεν έχουν εφαρμόσει τις αρχές Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας της ΕΣΗΕΑ, της ΔΟΔ και του Κώδικα Δεοντολογίας για τη χρήση ΤΝ από τους δημοσιογράφους και τις υποχρεώσεις για σήμανση περιεχομένου που έχει δημιουργηθεί με εργαλεία και συστήματα ΤΝ (Deepfakes). Η ΕΣΗΕΑ υπογραμμίζει ότι η σήμανση του περιεχομένου δεν αποτελεί νομική υποχρέωση μόνον αλλά και δεοντολογική.

Προειδοποιούμε τους ιδιοκτήτες των Μέσων Ενημέρωσης ενόψει του **χρονικού οροσήμου της 2ας Αυγούστου** που τίθεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για υποχρεωτική σήμανση να μην επιχειρήσουν να μεταθέσουν τις ευθύνες τους στους συναδέλφους δημοσιογράφους. Καλούμε τα Μέσα Ενημέρωσης να εκπαιδεύσουν τους συναδέλφους Δημοσιογράφους στα εργαλεία που τυχόν χρησιμοποιούν και όπως προβλέπεται ρητά στον Κανονισμό της ΕΕ για την ΤΝ και ο οποίος έχει τεθεί ήδη σε ισχύ. Υπενθυμίζουμε ότι οι νομικές και οικονομικές επιπτώσεις για τα Μέσα εφόσον

δεν τηρούν τις οδηγίες της ΕΕ είναι δυσθεώρητες και δεν θα επιτρέψουμε να επιρριφθούν ευθύνες στους συναδέλφους μας για τυχόν παραβιάσεις τους με ευθύνη των ιδιοκτησιών.

Από τις **2 Αυγούστου 2026**, οι υποχρεώσεις διαφάνειας του ευρωπαϊκού πλαισίου για την Τεχνητή Νοημοσύνη καθιστούν αναγκαία τη σαφή σήμανση συνθετικού ή ουσιωδώς τροποποιημένου περιεχομένου, ιδίως όταν πρόκειται για εικόνα, ήχο, βίντεο, deepfakes ή δημοσιεύσεις που αφορούν ζητήματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Η συμμόρφωση δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ως τυπική νομική εκκρεμότητα, ούτε ως τεχνικό ζήτημα που αφορά μόνο τα πληροφοριακά συστήματα των επιχειρήσεων. Αφορά τον πυρήνα της δημοσιογραφικής ευθύνης.

Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ έχει ερμηνεύσει με ελαστικότητα το θέμα της σήμανσης κειμένου που έχει παραχθεί με ΤΝ, η ΕΣΗΕΑ καλεί τα Μέσα και τους συναδέλφους δημοσιογράφους να μην πέσουν στην παγίδα της εύκολης αναδιατύπωσης και αναπαραγωγής περιεχομένου (copy- paste) με εργαλεία ΤΝ. Οι κίνδυνοι είναι ορατοί και αόρατοι. Η δημιουργική γραφή, η κριτική σκέψη, η παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου δεν μπορούν να εκχωρηθούν στις μηχανές.

Καλούμε τους εργοδότες των δημόσιων και ιδιωτικών Μέσων να προχωρήσουν άμεσα:

Πρώτον, στην υιοθέτηση των αρχών δεοντολογίας χρήσης Τεχνητής Νοημοσύνης, που περιέχουν σαφείς κανόνες για το πότε επιτρέπεται η χρήση εργαλείων ΤΝ και ποιος αναλαμβάνει την τελική δημοσιογραφική ευθύνη.

Δεύτερον, στην καθιέρωση ορατής, κατανοητής και σταθερής σήμανσης για κάθε περιεχόμενο που έχει δημιουργηθεί ή τροποποιηθεί ουσιωδώς με ΤΝ. Γενικές φράσεις του τύπου «με τη βοήθεια AI» δεν αρκούν όταν το κοινό πρέπει να γνωρίζει πότε, πού και πώς επηρέασε η ΤΝ το τελικό δημοσιογραφικό προϊόν.

Τρίτον, στη διασφάλιση ότι κανένα περιεχόμενο παραγόμενο από ΤΝ δεν δημοσιεύεται χωρίς ανθρώπινο έλεγχο, δημοσιογραφική

επιμέλεια, διασταύρωση και ανάληψη ευθύνης από φυσικό πρόσωπο ή αρμόδια συντακτική ομάδα.

Τέταρτον, στην προστασία των δημοσιογράφων, των πηγών και των πολιτών από τους κινδύνους των deepfakes, της παραποίησης δηλώσεων, της τεχνητής αναπαράστασης προσώπων και της στοχοποίησης μέσω συνθετικού περιεχομένου.

Πέμπτον, στην απαγόρευση εισαγωγής εμπιστευτικών πληροφοριών, αδημοσίευτων ερευνών, στοιχείων πηγών, νομικών εγγράφων και προσωπικών δεδομένων σε μη εγκεκριμένα ή δημόσια εργαλεία ΤΝ.

Η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορεί να αποτελέσει εργαλείο υποστήριξης της δημοσιογραφίας. Δεν μπορεί όμως να υποκαταστήσει τον δημοσιογράφο, την κρίση του, την ευθύνη του και την υποχρέωσή του απέναντι στην αλήθεια. Καμία απάντηση μηχανής δεν είναι πηγή. Καμία αυτόματη παραγωγή περιεχομένου δεν είναι τεκμήριο. Κανένα συνθετικό βίντεο, καμία τεχνητή φωνή, καμία εικόνα που μοιάζει αληθινή δεν μπορεί να χρησιμοποιείται χωρίς σαφή σήμανση, έλεγχο προέλευσης και δημοσιογραφική αιτιολόγηση.

Η αδιαφάνεια στη χρήση ΤΝ απειλεί να πλήξει ανεπανόρθωτα την αξιοπιστία της ενημέρωσης. Δημιουργεί κίνδυνο παραπλάνησης του κοινού, έκθεσης των δημοσιογράφων, εργαλειοποίησης της τεχνολογίας για εμπορικούς ή πολιτικούς σκοπούς και αποδυνάμωσης της εμπιστοσύνης προς τα Μέσα. Σε μια εποχή όπου η εικόνα, η φωνή και το βίντεο χάνουν την αυτονόητη αποδεικτική τους αξία, η δημοσιογραφία οφείλει να υπερασπιστεί με ακόμη μεγαλύτερη επιμονή την επαλήθευση, την προέλευση, τη διαφάνεια και τη λογοδοσία.

Προειδοποιούμε ότι η απουσία κανόνων, εκπαίδευσης, σήμανσης και εσωτερικών μηχανισμών ελέγχου δεν θα γίνει ανεκτή. Οι δημοσιογράφοι δεν μπορεί να μετατραπούν σε απλούς χειριστές εργαλείων ούτε να επωμιστούν ευθύνες για τεχνολογικές επιλογές που λαμβάνονται χωρίς διάλογο, χωρίς θεσμική συμμετοχή και χωρίς δεοντολογική θωράκιση.

Η Ένωση ζητά από όλους τους δημοσιογραφικούς οργανισμούς να

προχωρήσουν άμεσα σε:

- καταγραφή των εργαλείων ΤΝ που χρησιμοποιούνται σε κάθε στάδιο της παραγωγής περιεχομένου,
- δημιουργία πρωτοκόλλου σήμανσης για εικόνα, ήχο, βίντεο, κείμενο και συνθετικά στοιχεία,
- υποχρεωτική επιμόρφωση όλων των δημοσιογράφων και εργαζομένων στα Μέσα,
- σύσταση επιτροπής δεοντολογικής εποπτείας για τη χρήση ΤΝ,
- διασφάλιση ότι η τελική συντακτική ευθύνη παραμένει πάντοτε σε ανθρώπους,
- πρόβλεψη διαδικασιών αναφοράς παραβιάσεων,
- σεβασμό των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των δημιουργών και των δημοσιογράφων,
- προστασία προσωπικών δεδομένων, πηγών και εμπιστευτικών πληροφοριών.

Η διαφάνεια δεν είναι απλή δήλωση. Είναι σχέση εμπιστοσύνης με την κοινωνία. Και αυτή η σχέση δεν μπορεί να χτιστεί με αδιαφανείς αλγορίθμους, μη επισημασμένο περιεχόμενο και δημοσιογραφική ευθύνη χωρίς όνομα.

Υπενθύμιση προς τους δημοσιογράφους- μέλη μας: 10 σύντομοι κανόνες για τη χρήση ΤΝ στην παραγωγή περιεχομένου (η παρακάτω σύνοψη δεν υποκαθιστά τους Κώδικες Δεοντολογίας)

1. Η ΤΝ είναι εργαλείο υποστήριξης και όχι υποκατάστατο του δημοσιογράφου.
2. Κανένα περιεχόμενο ΤΝ δεν θεωρείται εξακριβωμένο αν δεν ελεγχθεί και δεν διασταυρωθεί, ούτε αναδημοσιεύεται περιεχόμενο αν δεν ελεγχθεί.
3. Δεν χρησιμοποιούμε την ΤΝ ως πηγή. Η ΤΝ δεν αποτελεί τεκμήριο.
4. Σημαίνουμε καθαρά κάθε εικόνα, ήχο, βίντεο ή κείμενο που έχει παραχθεί ή τροποποιηθεί ουσιωδώς με ΤΝ.
5. Δεν δημιουργούμε ούτε δημοσιεύουμε περιεχόμενο που μιμείται πραγματικά πρόσωπα, δηλώσεις ή γεγονότα με

τρόπο που μπορεί να παραπλανήσει το κοινό.

6. Δεν εισάγουμε σε δημόσια εργαλεία ΤΝ εμπιστευτικές πηγές, προσωπικά δεδομένα, αδημοσίευτες έρευνες ή εσωτερικά έγγραφα.
7. Ελέγχουμε την ακρίβεια, τη μεροληψία, τα στερεότυπα και τις πιθανές διακρίσεις στο παραγόμενο υλικό.
8. Σεβόμαστε τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν χρησιμοποιούμε περιεχόμενο χωρίς έλεγχο προέλευσης και δικαιωμάτων.
9. Ενημερώνουμε το κοινό με σαφήνεια όταν η ΤΝ έχει συμβάλει ουσιαστικά στη δημιουργία, μετάφραση, σύνοψη, εικονογράφηση ή επεξεργασία του περιεχομένου.
10. Αναλαμβάνουμε πάντα ανθρώπινη συντακτική ευθύνη. Αν δεν είναι σαφές ποιος ελέγχει, ποιος εγκρίνει και ποιος λογοδοτεί, το περιεχόμενο δεν πρέπει να δημοσιεύεται.

Η δημοσιογραφία δεν μπορεί να επιβιώσει χωρίς εμπιστοσύνη. Και η εμπιστοσύνη στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης προϋποθέτει διαφάνεια, ευθύνη, επαλήθευση και δεοντολογία.

Παρατίθενται στην επισυναπτόμενη εικόνα ενδεικτικά παραδείγματα με βάση τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σκοπό την επεξήγηση της σήμανσης:

